

Висока школа струковних
студија за образовање
васпитача у Кикинди

САОПШТЕЊЕ
ПОВОДОМ РЕАЛИЗОВАНОГ ПРОЈЕКТА

**СОЦИЈАЛИЗАЦИЈА И УЧЕЊЕ ДЕЦЕ ИЗ ОСЕТЉИВИХ ГРУПА
У КОНТЕКСТУ ПРОЈЕКТНОГ ПЛАНИРАЊА**

Монографија „Социјализација и учење деце из осетљивих група у контексту пројектног планирања“ представља резултат развојно-истраживачког пројекта под истим називом, који је одобрен и финансиран одлуком Покрајинског секретаријата за високо образовање и научноистраживачку делатност (решење о одобравању финансирања пројекта по расписаном Јавном конкурс за развојно-истраживачке пројекте високих школа струковних студија с територије АП Војводине у 2022. години – Решење бр. 142-451-2188/2022-02/1, од дана 06. 04. 2022).

Носилац пројекта је Висока школа струковних студија за образовање васпитача у Кикинди. На седници Наставно-стручног већа, одржаној 04. 03. 2022. године, донета је одлука (бр. 77-4) да Школа буде носилац пројекта.

Чланови пројектног тима и аутори монографије су професори Високе школе струковних студија за образовање васпитача у Кикинди: др Тамара Грујић, проф. (руководилац пројекта), др Милорад Степанов, проф., др Мирсада Џаферовић, проф., др Данијела Радловић Чубрило, проф.

На седници Наставно-стручног већа Високе школе струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, одржаној електронским путем у трајању од 29. 11. до 30. 11. 2022. године, донета је одлука (бр. 492-2 од дана 30. 11. 2022. године) да Школа буде издавач монографије под називом „Социјализација и учење деце из осетљивих група у контексту пројектног планирања“, а за уредника именована је др Миланка Маљковић, проф.

Будући да је пројектни приступ учењу релативно нов приступ у раду са децом предшколског узраста, мали је број истраживања која се баве овом проблематиком. Студије које се баве социјализацијом и образовањем деце из осетљивих група указују на предности пројектног планирања. У складу са полазиштима нових Основа програма, у пројектном планирању вртић се сагледава као простор демократске и инклузивне праксе, што подразумева уважавање права све деце на образовање кроз инклузивну праксу у децем вртићу којом се уважава родна, културна, здравствена и свака друга различитост, развија осетљивост на дискриминацију и посебна пажња посвећује укључивању деце из осетљивих група. Оваквим начином рада деци из осетљивих група омогућило би се да се социјализују у вртићу, да активно учествују у образовању и да са својим животним искуством партиципирају у социјалној интеракцији са вршњацима.

Предмет истраживања пројекта је развијање социјалних компетенција, просоцијалног понашања, кооперативности и саосећајности деце из биолошких породица у односу на децу из осетљивих група применом пројектног планирања.

Пројекат је реализован у периоду од 01. 05. 2022. до 01. 01. 2023. године. Примењени метод је неексперименталан, онлајн анкетно истраживање на узорку родитеља чија деца похађају предшколске установе на територији АП Војводине, на узорку васпитача који раде у предшколским установама на територији АП Војводине и на узорку васпитача који су уједно и студенти мастер струковних студија у Високој школи струковних студија за образовање васпитача у Кикинди, а који раде у предшколским установама на територији АП Војводине и Републике Србије.

Сагласност поводом спровођења истраживања у оквиру пројекта „Социјализација и учење деце из осетљивих група у контексту пројектног планирања“, добијена је од следећих предшколских установа: Предшколска установа „Драгољуб Удицки“ Кикинда, Предшколска установа Зрењанин, Предшколска установа „Снежана“ Сента, Предшколска установа „Радост“ Чока, Предшколска установа „Срећно дете“ Нови Кнежевац, Предшколска установа „Пава Сударски“ Нови Бечеј, Предшколска установа „Десанка Максимовић“ Житиште, Предшколска установа „Пчелица“ Сремска Митровица, Предшколска установа „Бошко Буха“ Врбас, Предшколска установа „Долина сунцокрета“ Нови Сад, Предшколска установа „Златно сунце“ Ветерник и Предшколска установа „Магична бајка“ Београд.

У оквиру пројекта, реализован је радионичарски рад са децом из вртићких група које у свом саставу имају припаднике осетљивих група Предшколске установе „Драгољуб Удицки“ у Кикинди.

Корица монографије

Др Мирсада Џаферовић у раду „Ставови и мишљења родитеља о доминантним потешкоћама током адаптације, реадаптације и социјализације деце из осетљивих група са територије Војводине током пројектног планирања“, указује на то да се са поласком детета у

предшколску установу пред родитеље, васпитаче, ширу и/или ужу заједницу, постављају бројна питања која се односе на олакшавање процеса адаптације, реадaptације и саме социјализације деце, те да нови осавремењени приступ реализацији садржаја кроз „Године узлета“ и примену пројектног планирања, подржава флексибилност кроз индивидуализацију, који је нарочито значајан и транспарентан, током рада са децом која долазе из осетљивих група. Истраживањем се показује да се професионалном сарадњом, повратном информацијом од стране васпитача родитељима, укључивањем стручних лица као подршке деци, уз пројектно планирање, може постићи висок ниво социјализације деце из осетљивих група. Налази овог истраживања значајни су за будућа испитивања ефеката и резултата пројектног планирања, социјализације, адаптације, реадaptације.

Рад др Тамаре Грујић „Примена пројектног приступа у реализацији интермедијалних књижевних садржаја у функцији социјализације и учења деце из осетљивих група“, бави се недовољно истраженом темом, а која постаје све актуелнија због све већег присуства дигиталних технологија у свакодневном животу. У раду се интермедијални књижевни садржаји посматрају као савремено дидактичко средство које има вишеструку функцију у васпитно-образовном раду и подразумева синергијско деловање више медија у раду са децом предшколског узраста. Резултати истраживања показују да васпитачи сматрају да примена пројектног приступа у реализацији интермедијалних књижевних садржаја доприноси учењу и социјализацији деце из осетљивих група, као и њиховом схватању и прихватању од стране деце из биолошких породица. Резултати такође показују да интермедијални књижевни садржаји првенствено доприносе комуникацији деце у групи, а самим тим доприносе и социјализацији и учењу како деце из биолошких породица, тако и деце из осетљивих група, јер током активности влада квалитетна међусобна сарадња између деце.

Др Данијела Радловић Чубрило у раду „Примена пројектног приступа у реализацији садржаја из области упознавања околине у функцији социјализације и учења деце из осетљивих група“, истиче да је упознавање околине од великог значаја за учење и социјализацију детета, јер дете предшколског узраста јасно и непрестано испољава потребу да разуме свет који га окружује и да њиме овлада. Ауторка такође истиче да предшколска деца најбоље уче и упознају околину у интеракцији са њом. Резултати истраживања показују да васпитачи сматрају да примена пројектног приступа у реализацији садржаја из области упознавања околине доприноси учењу и социјализацији деце из осетљивих група, као и њиховом схватању и прихватању од стране деце из биолошких породица. Потврђено је да је за социјализацију и учење деце из осетљивих група веома значајно учешће у активностима које се реализују у непосредном контакту са природом, али и у активностима које се реализују у сарадњи са друштвеним окружењем, а у којима учествују и припадници различитих организација, установа и институција у локалној заједници.

Др Милорад Степанов у раду „Допринос визуелно-ликовног обликовања социјализацији и учењу деце из осетљивих група – поглед из радионичарског угла (студија случаја), прати понашање детета из осетљиве групе и на који начин се оно социјализује у свом непосредном окружењу (у природи, породици), али и у вртићу у контакту са вршњацима (реализоване три радионице). Значајан део рада чине практични радови деце које прати стручна анализа аутора на основу искуственог и практично-рефлексивног вишегодишњег ангажовања у различитим вртићким групама и непосредном раду са студентима – будућим васпитачима. Резултати анализа ликовних радова сагледаних уз угла општеприхваћених научних ставова о узрасно-развојним фазама у сазревању деце, нису показали велики формално-пластички, и креативни потенцијал радова детета из социјално осетљиве групе, али на супрот томе јесу веома позитивне учинке и доприносе даљој социјализацији таквог детета у оквиру вртићке групе.

Радионицом „Кишо, мати, Благодати! Покваси ми цвеће мило!“ др Данијеле Радловић Чубрило и др Тамаре Грујић, из области упознавања околине и интермедијалности књижевних садржаја, показано је да интегрисаним приступом у васпитно-образовном раду сва деца могу да буду равноправна у игри и учењу, укључујући и дете из осетљиве групе, што нарочито доприноси дечјој социјализацији и укључивању деце из осетљивих група у друштвену заједницу. Ауторке су овом радионицом показале да је сарадњом вртића и високошколске установе деци могуће обезбедити безбедно и подстицајно окружење у којем свако дете има једнаке могућности за учење и развој социјалних и емоционалних компетенција које су важне за одрастање и живот у демократском друштву, у којем ће дечја перспектива бити уважена, а деца бити активни учесници у сопственом развоју.

Резултати истраживања такође показују да и родитељи и васпитачи истичу прекомеран број деце у вртићким групама као један од најупечатљивијих проблема са којима се сусрећу, а за који сматрају да представља највећу препреку за примену пројектног приступа у васпитно-образовном раду, у циљу социјализације и учења деце из осетљивих група. Поред тога, једна од препрека је и недовољна едукованост васпитача за примену пројектног приступа у раду са вртићким групама деце које у свом саставу имају припаднике осетљивих група, па је у том смислу васпитачима потребно пружити додатну подршку у виду одговарајућих едукација.

Резултати истраживања имплицираће се у пракси васпитача, јер ће пружити смернице на који начин да такву децу подстакну на социјализацију и учење, како да осмисле пројекте којима ће код остале деце из групе подстицати социјалне вештине и социјалну компетентност у игри и кооперативном учењу са децом из осетљивих група. Резултати овог истраживања своју практичну примену налазе кроз имплементацију у одговарајуће наставне садржаје из различитих области у високим школама струковних студија за образовање васпитача на територији АП Војводине.

Монографија „Социјализација и учење деце из осетљивих група у контексту пројектног планирања“ доприноси подизању свести код васпитача и деце о значају развијања толеранције и уважавања различитости у вртићу, пружању подршке инклузији деце која потичу из недовољно стимулативних средина, пружању могућности за развијање критичког мишљења кроз истраживање и самоактивности деце, као и развијању сарадње између предшколских и високошколских установа.

У монографији „Социјализација и учење деце из осетљивих група у контексту пројектног планирања“ обједињени су различити квалитативни и квантитативни приступи, и то из угла педагогије, књижевности за децу, методике упознавања околине и методике ликовног васпитања, којима се указује на предности пројектног планирања, јер је то комплексан процес у коме сва деца у складу са својим интересовањима и способностима истражују, стичу знања, социјализују се и образују. Оваквим приступом и концептом указује се на важност подршке развоју и учењу деце из осетљивих група, што је један од приоритета образовних политика у многим земљама у свету, укључујући и Републику Србију.

Кикинда, 09. 12. 2022.

Руководилац пројекта
др Тамара Грујић, проф.

Директор Школе
др Ангела Месарош Живков, проф.